

SHEMATSKI PRIKAZ ZAKONODAVSTVA U POGLEDU BORAVKA I RADA DRŽAVLJANA TREĆIH ZEMALJA, KOJE SE PRIMJENJUJE U HRVATSKOJ

1. OPĆE ODREDBE

Rad državljana trećih zemalja u Republici Hrvatskoj reguliran je odredbama:

- Zakona o radu;
- Zakona o suzbijanju diskriminacije;
- Zakona o strancima;
- Zakona o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i članovima njihovih obitelji (uključujući i državljane trećih zemalja kao članova njihove obitelji), i
- Zakona o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni.

Osnovni zakon, a to je Zakon o strancima iz 2020.g., stupio je na snagu 1. siječnja 2021.g., a u člancima 88.-149. uređuje rad državljana trećih zemalja.

Za razliku od prije važećeg Zakona o strancima, koji se odnosio na sve strance koji borave na području Republike Hrvatske, novi Zakon koji se trenutno primjenjuje, odnosi se samo na državljane trećih zemalja, dok se radni odnos državljana Europskog gospodarskog prostora i članova njihovih obitelji uređuju posebnim Zakonom o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i članovima njihovih obitelji (uključujući i državljane trećih zemalja kao članova njihove obitelji), a radni odnos upućenih radnika uređuju se Zakonom o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni. Važna promjena ovoga Zakona je liberalizacija uvjeta i postupka za zapošljavanje državljanja trećih zemalja, napuštanjem modela zapošljavanja koji se temeljio na propisanim kvotama, za zapošljavanje državljana trećih zemalja.

Vrste dozvole za boravak i njihovo trajanje

Prije zasnivanja radnog odnosa poslodavac mora od državljanina treće zemlje zatražiti na uvid valjano odobrenje boravka u Republici Hrvatskoj. Dozvole boravka imaju različito trajanje, a razlikuju se između onih za:

- privremeni (do 90 dana);
- kratkotrajni (do godine dana) i
- stalni boravak.

Način ulaska u Republiku Hrvatsku u svrhu rada

Na stranicama Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske postoji lista svih zemalja, gdje izborom zemlje osoba dobije informaciju da li joj je za ulazak u Republiku Hrvatsku potrebna viza ili ne. U kontekstu rada, govorimo o dugotrajnoj (viza D) vizi. Dugotrajna viza (viza D) je odobrenje za ulazak ako je državljaninu treće zemlje odobren privremeni boravak, odnosno izdana dozvola za boravak i rad, i ako mu je za ulazak u Republiku Hrvatsku potrebna kratkotrajna viza. Izdaje se za jedan ili više ulazaka, s rokom valjanosti do šest mjeseci i s odobrenim trajanjem boravka do 30 dana.

Zahtjev za dugotrajnu vizu (viza D) podnosi se prije ulaska u Hrvatsku, u nadležnom veleposlanstvu/konzulatu ili viznom centru VFS Globala.

Ako Hrvatska nema veleposlanstva/konzulata u nekoj državi, podnositelj može podnijeti zahtjev i u najbližem hrvatskom veleposlanstvu/konzulatu.

Zahtjev za vizu D podnosi se najranije dva mjeseca prije, a najkasnije dva mjeseca nakon početka valjanosti privremenoga boravka ili izdane dozvole za boravak i rad u Republici Hrvatskoj.

Državljanin treće zemlje u Republici Hrvatskoj može raditi na temelju:

- 1) izdane dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada, uz test tržišta rada i pozitivno mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, ili bez testa tržišta rada (članak 88., 90.-138. Zakona o strancima);
- 2) bez dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada (čl. 89., 119. Zakona o strancima, i čl. 6., čl. 13.-17. Zakona o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i članovima njihovih obitelji (uključujući i državljane trećih zemalja kao članova njihove obitelji);

- 3) uz potvrdu o prijavi rada određeno kraće razdoblje (do 30 dana ili do 90 dana u kalendarskoj godini) radi izvršenja ugovorenih poslova (čl. 139.-149. Zakona o strancima);
- 4) na temelju izjave o upućivanju za upućene radnike (čl. 19. i 20. Zakona o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni).

Postoje i razlike s obzirom na državu podrijetla državljana trećih zemalja, te s obzirom na vrstu zaposlenja. Kod razlikovanja s obzirom na državu podrijetla državljana trećih zemelja možemo razlikovati odredbe koje se odnose na:

- 1) državljane država članica Europskog gospodarskog prostora i Švicarske, te članova njihovih obitelji (uređeno Zakonom o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i članovima njihovih obitelji);
- 2) državljane trećih zemalja koji imaju odobrenje dugotrajnog boravišta izdanoj u drugoj državi članici Europskog gospodarskog prostora (čl. 161.-163. Zakona o strancima, u skladu sa Direktivom 2003/109/CE);
- 3) visoko kvalificirane državljane trećih zemalja (nositelje tzv. EU plave karte; čl. 126.-137. Zakona o strancima) te ostale državljane trećih zemalja.

Različiti tipovi rada državljana trećih zemalja

S obzirom na vrstu zaposlenja i specifičnost poslova možemo razlikovati posebnosti vezano za:

- 1) osobe koje obavljaju nesamostalan rad (radnike općenito te sezonske radnike, čl. 104.-109. Zakona o strancima);
- 2) osobe koje obavljaju samostalan rad (samozaposleni: obrtnici i poduzetnici);
- 3) posebne skupine osoba s obzirom na vrstu i narav posla (npr. umjetnici, sportaši, nastavnici, vojni dužnosnici, predstavnici vjerskih zajednica, čl. 110. Zakona o strancima);
- 4) osobe koje obavljaju ključne poslove (čl. 110.st.1.t.2., i 112.-113. Zakona o strancima);
- 5) osobe koje provode strateške investicijske projekte (čl. 110. st.1. t.19., i čl. 115 Zakona o strancima);
- 6) osobe koje su premještene unutar društva (čl. 110. st.1. t.15., 16., i 30., čl. 116-123. Zakona o strancima);
- 7) volonteri i pripravnici (čl. 125. Zakona o strancima);

- 8) digitalni nomadi i
- 9) upućene radnike koji privremeno obavljaju poslove u ime i za račun svojega poslodavca.

Važno je napomenuti da državljanin treće zemlje može raditi u Republici Hrvatskoj samo na onim poslovima za koje mu je izdana dozvola za boravak i rad ili potvrda o prijavi rada i samo kod onog poslodavca za kojega mu je izdana dozvola za boravak i rad ili potvrda o prijavi rada i s kojim je zasnovao radni odnos.

2. RAD NA TEMELJU IZDANE DOZVOLE ZA BORAVAK I RAD ILI POTVRDE O PRIJAVI RADA, UZ PROVEDBU TESTA TRŽIŠTA RADA I POZITIVNOG MIŠLJENJA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Da bi državljanin treće zemlje ishodovao dozvolu za boravak i rad, potrebno je provesti unaprijed test tržišta rada. Poslodavci koji žele na određenim poslovima zaposliti državljanu treće zemlje, morati će prije podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za boravak i rad državljanu treće zemlje prethodno se obratiti područnoj službi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i zatražiti provedbu testa tržišta rada. Test tržišta rada obuhvaća provjeru stanja u evidenciji nezaposlenih osoba i postupak posredovanja u cilju zapošljavanja radnika s nacionalnog tržišta rada.

Osim testa tržišta rada, za izdavanje dozvole za boravak i rad potrebno je i tzv. pozitivno mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, koje je propisano u čl. 99. Zakona o strancima. Poslodavac koji namjerava zaposliti stranog radnika mora napisati zahtjev Hrvatskom zavodu za zapošljavanje u kojem navodi uvjete radnog mjesta. Nakon toga savjetnik Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u roku od 15 dana mora pronaći nezaposlene radnike koji su već slobodni i koji zadovoljavaju te uvjete i poslati ih na razgovor poslodavcu. Na temelju rezultata tih razgovora savjetnik donosi odluku o tome može li poslodavac zaposliti stranog radnika. Ako dobije pozitivan odgovor (što znači da nema nezaposlenih radnika na raspolaganju za popunjavanje tog radnog mjesta), poslodavac ima rok od 90 dana za podnošenje zahtjeva za izdavanje radne dozvole koji se podnosi Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i Ministarstvu unutarnjih poslova.

Ministarstvo, putem policijske uprave odnosno policijske postaje, može izdati dozvolu za boravak i rad državljaninu treće zemlje koji ispunjava uvjete iz članka 59. Zakona o strancima (uvjeti za stjecanje privremenog boravka), a na temelju pozitivnog mišljenja područnog

Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Ako je test tržišta rada pokazao da u evidenciji nezaposlenih osoba nema raspoloživih osoba koje ispunjavaju zahtjeve poslodavca za zapošljavanje ili se oni ne mogu ispuniti migracijama nezaposlenih osoba u zemlji, poslodavac može zatražiti dozvolu za boravak i rad, u roku od 90 dana od dana zaprimanja obavijesti o rezultatu testa tržišta rada.

Poslodavac koji zapošljava državljanina treće zemlje dužan je u roku od osam dana od dana zasnivanja radnog odnosa ili početka rada državljanina treće zemlje o tome obavijestiti nadležnu policijsku upravu odnosno policijsku postaju prema mjestu boravišta državljanina treće zemlje, te podnijeti zahtjev za izdavanje dozvole za boravak i rad.

Zahtjev za izdavanje dozvole za boravak i rad može podnijeti državljanin treće zemlje ili poslodavac u policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji prema mjestu namjeravanog boravka ili rada državljanina treće zemlje ili sjedištu poslodavca, a o zahtjevu odlučuje Ministarstvo putem policijske uprave odnosno policijske postaje prema mjestu boravišta odnosno namjeravanog boravka državljanina treće zemlje u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Dozvola za boravak i rad izdaje se državljaninu treće zemlje na vrijeme koje je potrebno za obavljanje posla odnosno vrijeme na koje je sklopljen ugovor o radu, a najduže na godinu dana. Iznimno se dozvola može izdati s kraćim ili duljim rokom važenja. Tako je kraći rok važenja propisan za:

- sezonske radnike u trajanju od najdulje 6 mjeseci, te
- pripravnike u trajanju od 6 mjeseci uz mogućnost produženja za dodatnih 6 mjeseci

U drugim situacijama, dulji rok važenja propisan je u nekoliko situacija:

- najdulje dvije godine za državljanina treće zemlje koji dolazi raditi kao prijeko potrebna osoba sukladno Protokolu o pristupanju Republike Hrvatske Marakeškom ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije;
- najdulje tri godine za premještaje unutar društva za rukovoditelje i stručnjake;
- dvije godine uz mogućnost produženja za dodatna tri mjeseca za visokokvalificirane državljane trećih zemalja (tzv. EU plava karta).

Ukoliko je potrebno produljiti dozvolu za boravak i rad, zahtjev za produljenje podnosi se najkasnije 30 dana prije isteka važenja dozvole za boravak i rad u policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji prema mjestu boravišta državljanina treće zemlje, koja i odlučuje o produljenju, a o čemu se odluka donosi prije isteka roka važeće dozvole za boravak i rad.

Ako je za izdavanje dozvole za boravak i rad potrebno prethodno pozitivno mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Ministarstvo unutarnjih poslova državljaninu treće zemlje putem policijske uprave može izdati dozvolu za boravak i rad samo ako osoba ispunjava uvjete za odobrenje privremenog boravka, a to su:

- ako dokaže svrhu privremenog boravka;
- ima valjanu stranu putnu ispravu;
- ima sredstva za uzdržavanje;
- ima zdravstveno osiguranje;
- pruži dokaz da nije pravomoćno osuđen za kaznena djela iz matične države ili države u kojoj je boravio duže od godine dana neposredno prije dolaska u Republiku Hrvatsku;
- nema zabranu ulaska u Republiku Hrvatsku i boravka u Republici Hrvatskoj ili izdano upozorenje u SIS-u u svrhu zabrane ulaska;
- ne predstavlja opasnost za javni poredak, nacionalnu sigurnost ili javno zdravlje), i
- ako je Hrvatsko zavod za zapošljavanje dao pozitivno mišljenje o zapošljavanju državljanina treće zemlje.

Mišljenje o zapošljavanju državljanina treće zemlje Ministarstvo unutarnjih poslova će od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje zatražiti po službenoj dužnosti, putem policijske uprave. Hrvatski zavod za zapošljavanje će izdati pozitivno mišljenje o zapošljavanju državljanina treće zemlje ako su kumulativno ispunjeni slijedeći uvjeti:

- ako su zahtjevu priloženi ugovor o radu i dokaz o ispunjavanju zahtjeva poslodavca traženih u testu tržišta rada koji se odnose na razinu obrazovanja, obrazovnu kvalifikaciju, radno iskustvo i sve druge uvjete koje zahtjeva poslodavac;
- ako poslodavac obavlja gospodarsku aktivnost u djelatnosti registriranoj u Republici Hrvatskoj, ima podmirene obveze po osnovi javnih davanja o kojima službenu evidenciju vodi ministarstvo nadležno za financije, u zadnjih šest mjeseci, ima zaposlenog najmanje jednog radnika državljanina Republike Hrvatske odnosno državljanina države članice Europskog gospodarskog prostora ili Švicarske Konfederacije na neodređeno i puno radno vrijeme na području Republike Hrvatske, nije pravomoćno osuđen za kaznena djela iz područja radnih odnosa i socijalnog osiguranja.

Na temelju te dokumentacije Hrvatski zavod za zapošljavanje izdaje svoje mišljenje i šalje ga Ministarstvu unutarnjih poslova koji dalje provodi upravni postupak, gdje je najvažniji dio dostava potvrde o nekažnjavanju iz zemalja iz kojih dolazi državljanin treće zemlje.

Dokaze o ispunjavanju uvjeta Hrvatski zavod za zapošljavanje pribaviti će po službenoj dužnosti i/ili od poslodavca.

Područna služba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje neće izdati pozitivno mišljenje za zapošljavanje državljana treće zemlje ako je broj zaposlenih radnika državljana Republike Hrvatske odnosno državljana države članice Europskog gospodarskog prostora ili Švicarske Konfederacije kod poslodavca manji od ¼ ukupno zaposlenih.

3. RAD NA TEMELJU IZDANE DOZVOLE ZA BORAVAK I RAD ILI POTVRDE O PRIJAVI RADA, BEZ PROVEDBE TESTA TRŽIŠTA RADA I POZITIVNOG MIŠLJENJA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Uza sve prethodno navedeno što se odnosi na dozvolu za boravak i rad ili potvrdu prijavi rada, postoje situacije kada vrijede odredbe ranije navedene, no nije potrebno provesti test tržišta rada, niti pozitivno mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

To su slijedeće situacije:

- produljenje dozvole za boravak i rad za istog poslodavca i istog radnika;
- sezonski radnici u poljoprivredi, šumarstvu, ugostiteljstvu ili turizmu ako rade do 90 dana.

Posebno prema Zakonu o strancima postoje definirane kategorije osoba s obzirom na vrstu posla, status i državu podrijetla (čl. 110.-112. Zakona strancima). Radi se od 30 definiranih skupina osoba državljana trećih zemalja:

- 1) stranom dopisniku, akreditiranom u Republici Hrvatskoj ili izvjestitelju stranih medija;
- 2) ključnom osoblju u trgovačkim društvima, podružnicama i predstavništvima;
- 3) osobe koje dolaze u Hrvatsku radi samozapošljavanja u trgovačkom društvu u kojem ima vlasnički udio najmanje 51% ili u obrtu u kojem ima vlasnički udio najmanje 51%;
- 4) visokokvalificiranom državljaninu treće zemlje koji ispunjava uvjete za izdavanje EU plave karte;
- 5) osobe pružatelji usluga u ime ili za inozemnog poslodavca koji nema pravo poslovnog nastana u državi članici Europskog gospodarskog prostora i ne radi se o povezanim društvima kako je propisano člankom 3. stavkom 1. točkom 15. Zakona o strancima;

- 6) učiteljima i nastavnicima radi izvođenja nastave u školskim ustanovama na jeziku i pismu nacionalnih manjina;
- 7) profesionalnim sportašima ili sportskim djelatnicima;
- 8) umjetnicima za rad u ustanovama u kulturi, stručnjacima na području zaštite kulturne baštine, knjižničarstva i arhivistike u Republici Hrvatskoj;
- 9) osobe koje su zasnovali radni odnos u stranim udrugama koje su registrirane kao strana udruga u Republici Hrvatskoj i u još najmanje tri države;
- 10) državljanima trećih zemalja koji su članovi zakladnih tijela predstavništava stranih zaklada i fundacija upisanih u Upisnik predstavništava stranih zaklada i fundacija u Republici Hrvatskoj;
- 11) radi provedbe programa mobilnosti djece i mladih koje Republika Hrvatska provodi u suradnji s drugim državama;
- 12) znanstvenim istraživačima koji se zapošljavaju na znanstvena, znanstveno-nastavna ili druga istraživačka radna mjesta u znanstvenim pravnim osobama;
- 13) profesorima-izvornim govornicima stranih jezika, lektorima i drugim nastavnicima koji izvode nastavu na hrvatskim visokim učilištima i drugim obrazovnim ustanovama ili registriranim međunarodnim školama i školama stranih jezika;
- 14) osobe koje ulaze u Republiku Hrvatsku radi provođenja međunarodnog ugovora;
- 15) rukovoditelj, stručnjak ili pripravnik premješten unutar društva;
- 16) osobe koje su premještene unutar društva u svrhu dugoročne mobilnosti;
- 17) osobe koje dolaze u Hrvatsku na određeno razdoblje za obavljanje određenih poslova sukladno sporazumima koje je Vlada zaključila s trećim zemljama;
- 18) osobe koje su na specijalizaciji u Republici Hrvatskoj u djelatnosti zdravstva sukladno propisima kojima se uređuje područje zdravstva;
- 19) osobe koje dolazi radi provođenja strateških investicijskih projekata ili je nositelj poticajnih mjera sukladno propisu o poticanju ulaganja;
- 20) civilnom i vojnom dužnosniku vlada drugih zemalja koji u Republiku Hrvatsku dolaze raditi na temelju ugovora o suradnji s Vladom;
- 21) predstavniku ili osoblju vjerskih zajednica koji obavljaju isključivo vjerske ili karitativne poslove;
- 22) osobe koje obavljaju prakse u diplomatskoj misiji odnosno konzularnom uredu akreditiranom u Republici Hrvatskoj;

- 23) volonteru na temelju programa međunarodne razmjene i suradnje volontera, a ako volontira izvan programa međunarodne razmjene, mora imati suglasnost tijela nadležnog za provođenje volonterskog programa;
- 24) osobe u svrhu pripravnništva kod subjekta domaćina na temelju Sporazuma o osposobljavanju;
- 25) osobe koje obavljaju stručne prakse, usavršavanja ili volontiranja u okviru Programa Unije, programa za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport Erasmus+ i njegovih sljednika, programa Europskih snaga solidarnosti kao i ostalih međunarodnih programa te ostalih programa i inicijativa koje provode ministarstva nadležna za obrazovanje, znanost te volonterstvo, koji ne mora priložiti dokaz da je subjekt domaćin u posjedu police osiguranja od odgovornosti prema trećim osobama;
- 26) osobe koje obavljaju poslove na plovilima i koji je upisan u popis posade;
- 27) osobama koje obavljaju poslove nadzora i inspekcije remonta i izgradnje brodova odnosno poslove nadzora ili inspekcije proizvodnje, montaže opreme, strojeva i drugih postrojenja na temelju ugovora o izvozu ili narudžbi stranog naručitelja u području brodogradnje;
- 28) upravnom osoblju, stručnjaku, nastavniku i predavaču stranih kulturnih, obrazovnih i znanstvenih institucija koji u Republici Hrvatskoj obavljaju poslove u okviru programa kulturne i obrazovne suradnje, kao i upravnom osoblju, stručnjaku, nastavniku i predavaču stranih kulturnih, obrazovnih i znanstvenih institucija koje u Republici Hrvatskoj imaju svoje podružnice, ako dolaze iz matične institucije;
- 29) umjetniku, autoru, tehničkom i ostalom nužnom osoblju koje sudjeluje na snimanju zahtjevnih audiovizualnih djela;
- 30) ostalim nužnim osobama, osim osobama koje su premještene unutar društava, kako je definirano Protokolom o pristupanju Republike Hrvatske Marakeškom ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije.

Također postoje u ovoj kategoriji i jedna iznimka u kojem slučaju nije potrebno provesti test tržišta rada, ali je i dalje potrebno pozitivno mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (čl. 99.Zakona o strancima). Radi se o situaciji propisanoj u čl. 101.Zakona o strancima za deficitarna zanimanja.

U tom slučaju, Upravno Vijeće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje donosi odluku i objavljuje na svojim mrežnim stranicama iznimke za posebno definirane kategorije zanimanja, a s

obzirom na nacionalno, regionalno ili lokalno tržište rada, provedbu strateških investicijskih projekata i druge okolnosti važne za gospodarski rast i održivi razvoj. Lista deficitarnih zanimanja sastoji se od zanimanja koja su deficitarna u svim ili samo u pojedinim županijama. Aktualno se to odnosi na zanimanja iz područja graditeljstva, turizma, ugostiteljstva, i IT industrije.

4. RAD BEZ DOZVOLE ZA BORAVAK I RAD ILI POTVRDE O PRIJAVI RADA, I BEZ PROVEDBE TESTA TRŽIŠTA RADA, TE MIŠLJENJA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE

Bez dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada, te išljenja hrvatskog zavoda za zapošljavanje, može raditi državljanin treće zemlje koji u Republici Hrvatskoj ima odobren:

- 1) privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji s hrvatskim državljaninom, državljaninom treće zemlje na dugotrajnom boravištu, stalnom boravku, odobrenom azilu ili supsidijarnoj zaštiti sukladno propisu kojim se uređuje međunarodna zaštita;
- 2) privremeni boravak u svrhu životnog partnerstva s hrvatskim državljaninom, državljaninom treće zemlje na dugotrajnom boravištu, stalnom boravku, azilu ili supsidijarnoj zaštiti sukladno propisu kojim se uređuje međunarodna zaštita;
- 3) privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji ili životnog partnerstva s državljaninom treće zemlje kojem je izdana »EU plava karta« ili dozvola za boravak i rad za premještaj unutar društva;
- 4) privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji ili životnog partnerstva s državljaninom treće zemlje koji ima odobrenje dugotrajnog boravišta u drugoj državi članici EGP-a;
- 5) privremeni boravak zbog humanitarnih razloga;
- 6) autonomni boravak;
- 7) privremeni boravak kao upućeni radnik;
- 8) privremeni boravak u svrhu istraživanja iz članka 74. Zakona o strancima;
- 9) privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji ili životnog partnerstva s istraživačem iz članka 74. Zakona o strancima;
- 10) privremeni boravak u svrhu studiranja, ako radi ili se samozapošljava najviše 20 sati tjedno, osim kad je studentska praksa sastavni dio studijskoga programa;
- 11) status redovitog učenika kada obavlja poslove posredstvom ovlaštenih posrednika, bez zasnivanja radnog odnosa najviše 20 sati tjedno;

- 12) privremeni boravak u svrhu boravka osobe s dugotrajnim boravištem u drugoj državi članici EGP-a;
- 13) azil ili supsidijarnu zaštitu ili je tražitelj međunarodne zaštite sukladno propisu kojim se uređuje međunarodna zaštita;
- 14) dugotrajno boravište;
- 15) stalni boravak.

Državljanin trećih zemalja koji u Republici Hrvatskoj nastupaju na sportskim priredbama i natjecanjima kao predstavnici stranih ekipa, klubova ili državnih reprezentacija nisu dužni ishoditi dozvolu za boravak i rad odnosno potvrdu o prijavi rada, student iz članka 73. stavaka 5. i 6. Zakona o strancima može raditi i samozapošljavati se najviše 20 sati tjedno bez obveze ishođenja dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada, a što je sve propisano odredbama čl. 89 Zakona o strancima.

Državljanin treće zemlje koji ima valjanu dozvolu izdanu u svrhu premještaja unutar društva, koju je izdala druga država članica Europskog gospodarskog prostora, može raditi u subjektu s poslovnim nastanom u Republici Hrvatskoj koji pripada istom trgovačkom društvu ili povezanim društvima u razdoblju do 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana, bez obveze ishođenja dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada (kratkoročna mobilnost osobe premještene unutar društva).

Slično je propisano i u čl. 6., i 13. Zakona o državljanima državljanina države članice Europskog gospodarskog prostora i člana njegove obitelji kojim je propisano da državljanin države članice Europskog gospodarskog prostora i član njegove obitelji, bez obzira na to je li član obitelji državljanin države članice Europskog gospodarskog prostora ili ne, a imaju pravo boravka u Republici Hrvatskoj, izjednačeni su u pravima s državljanima Republike Hrvatske u okviru odredbi Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Državljanin države članice Europskog gospodarskog prostora i član njegove obitelji mogu u Republici Hrvatskoj raditi bez dozvole za boravak i rad odnosno bez potvrde o prijavi rada koje se izdaju sukladno propisu kojim se uređuje boravak državljanina trećih zemalja.

5. DOZVOLA ZA BORAČAK I RAD UZ POTVRDU O PRIJAVI RADA NA ODREĐENO KRAĆE RAZDOBLJE (DO 30 DANA ILI DO 90 DANA U KALENDARSKOJ GODINI) RADI IZVRŠENJA UGOVORENIH POSLOVA

Ministarstvo, putem policijske uprave odnosno policijske postaje, može državljaninu treće zemlje izdati potvrdu o prijavi rada radi izvršenja ugovorenih poslova čije izvršenje traje kraće vremensko razdoblje na području Republike Hrvatske. Potvrda o prijavi rada radi izvršenja ugovorenih poslova može se izdati do 90 ili 30 dana u kalendarskoj godini. Na temelju potvrde o prijavi rada do 90 dana u kalendarskoj godini mogu raditi sljedeći državljani trećih zemalja:

- turistički predstavnici odnosno animatori sukladno propisu kojim se uređuje pružanje usluga u turizmu;
- turistički predstavnici stranih turističkih agencija koji dolaze na temelju sklopljenog ugovora o pružanju usluga s turističkom agencijom u Republici Hrvatskoj;
- znanstvenici na znanstvenom i stručnom usavršavanju;
- znanstvenici-predstavnici međunarodnih organizacija te znanstvenici koji će sudjelovati u provedbi znanstvenih projekata važnih za Republiku Hrvatsku;
- upravno osoblje, stručnjaci, nastavnici i predavači stranih kulturnih, obrazovnih i znanstvenih institucija, koji u Republici Hrvatskoj obavljaju posao u okviru programa kulturne i obrazovne suradnje, kao i upravno osoblje, stručnjaci, nastavnici i predavači stranih kulturnih, obrazovnih i znanstvenih institucija koje u Republici Hrvatskoj imaju svoje podružnice, ako dolaze iz matične institucije;
- strani dopisnici akreditirani u Republici Hrvatskoj ili izvjestitelji stranih medija;
- osobe koje obavljaju poslove nadzora i inspekcije remonta i izgradnje brodova odnosno poslove nadzora ili inspekcije proizvodnje, montaže opreme, strojeva i drugih postrojenja na temelju ugovora o izvozu ili narudžbi stranog naručitelja u području brodogradnje, radi obavljanja poslova na plovilima i koji su upisani u popis posade;
- predavači koji sudjeluju na organiziranim stručnim skupovima i seminarima;
- umjetnici i tehničko osoblje za operne, baletne, kazališne, koncertne, likovne i druge kulturne priredbe odnosno autori i izvođači na području filmske i televizijske umjetnosti;
- stručnjaci na području zaštite kulturne baštine, knjižničarstva i arhivistike;
- umjetnici, autori, tehničko i ostalo osoblje koji sudjeluju na snimanju visokobudžetnih filmova, ostale prijeko potrebne osobe osim osoba koje su premještene unutar

društva te poslovni posjetitelji kako je definirano Protokolom o pristupanju Republike Hrvatske Marakeškom ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, radi provođenja međunarodnog ugovora.

Na temelju potvrde o prijavi rada do 30 dana u kalendarskoj godini mogu raditi sljedeći državljani trećih zemalja:

- koji provode stručnu izobrazbu, usavršavanje ili školovanje radnika zaposlenih kod pravnih i fizičkih osoba u Republici Hrvatskoj, koji su zaposlenici stranog poslodavca koji je proizvođač strojeva ili opreme i koji dolaze radi njihove isporuke, montaže ili servisa, a njihov rad je uvjet za ostvarivanje jamstvenih prava;
- fizičke osobe i djelatnici pravne osobe iz trećih zemalja registrirane za obavljanje pogrebničke djelatnosti sukladno propisu kojim se uređuje pogrebnička djelatnost, na sajamskim ili izložbenim priredbama na kojima izlaže njihov poslodavac, radnici u cirkusima ili zabavnim parkovima, na snimanju modnih editorijala ili reklamnih kampanja;
- prateće izvjestiteljsko, organizacijsko i tehničko osoblje na sportskim priredbama i natjecanjima, autori i izvođači na području glazbene, glazbeno-scenske i plesne umjetnosti, kao i prateće izvjestiteljsko, organizacijsko i tehničko osoblje, koji se stručno usavršavaju kod trgovačkog društva koje je povezano s inozemnim poslodavcem, pružatelji revizorskih i konzultantskih usluga.

Državljanin treće zemlje, pravna ili fizička osoba koja će se koristiti uslugama ili radom državljanina treće zemlje iz članaka 140. i 141. Zakona o strancima dužni su, prije početka rada, nadležnoj policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji podnijeti zahtjev za izdavanje potvrde o prijavi rada prema mjestu obavljanja poslova ili sjedištu pravne ili fizičke osobe.

Državljanin treće zemlje ili pravna ili fizička osoba koja će se koristiti uslugama ili radom državljanina treće zemlje dužna je uz pisani zahtjev za izdavanje potvrde o prijavi rada priložiti zaključen odgovarajući ugovor, valjanu stranu putnu ispravu državljanina treće zemlje.

Na temelju izdane potvrde o prijavi rada državljanin treće zemlje, za istog poslodavca ili korisnika usluge, može raditi na cijelom području Republike Hrvatske i nije dužan ishoditi dozvolu za boravak i rad.

6. RAD NA TEMELJU IZJAVE O UPUĆIVANJU ZA UPUĆENE RADNIKE

Upućivanje radnika iz država članica Europskog gospodarskog prostora i Švicarske Konfederacije kao i iz trećih zemalja uređeno je posebnim zakonom, tj. Zakonom o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni, koji je većim dijelom uvjetovan odredbama nekoliko direktiva Europske Unije. Čl. 5. Zakona o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni definira kao upućivanje situacije kada strani poslodavac, u okviru privremenog ili povremenog prekograničnog pružanja usluga, na ograničeno razdoblje upućuje radnika na rad u Republici Hrvatskoj, i to:

- za svoj račun i pod svojim vodstvom;
- na temelju ugovora sklopljenog između stranog poslodavca i korisnika usluge u RH kojem je usluga namijenjena, ili u svoju podružnicu ili u društvo u vlasništvu iste grupe kojoj pripada i strani poslodavac, ili
- ustupa radnika kao agencija za privremeno zapošljavanje korisniku sa sjedištem u RH ili koji posluje u RH.

Trajanje upućivanja važno je za primjenu radnog prava:

- za upućivanje do 12 mjeseci (uz zahtjev za produženo upućivanje za još 6 mjeseci) poslodavac je dužan primjenjivati hrvatske zajamčene uvjete rada iz čl. 6. Zakona o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni;
- u slučaju dugotrajnog upućivanja (preko 12 odnosno 18 mjeseci) poslodavac dužan uz zajamčene uvjete rada i prava iz čl. 6. Zakona o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni osigurati i sve druge uvjete rada koji se prema propisu odnosno proširenom kolektivnom ugovoru obvezno primjenjuju na domaće radnike u Republici Hrvatskoj.

Upućeni radnici smiju u Hrvatskoj raditi samo na temelju Izjave o upućivanju (čl. 19. Zakona o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni) s tim da čl. 20. istog zakona propisuje dodatne posebne uvjete za državljane treće zemlje ovisno o podrijetlu poslodavca. Dakle formalnosti i obveze poslodavca vezano za izjavu o upućivanju su slijedeće: strani poslodavac (neovisno je li iz države EGP-a, Švicarske ili treće zemlje) dužan je podnijeti izjavu o upućivanju.

Dodatne posebne odredbe za upućene radnike iz trećih zemalja nalazimo u čl. 20. Zakona o upućivanju radnika u Republiku Hrvatsku i prekograničnoj provedbi odluka o novčanoj kazni, koji pravi razliku s obzirom na podrijetlo poslodavca i duljinu upućivanja. Ako je njihov poslodavac s poslovnim nastanom u državni članici Europskog gospodarskog prostora i Švicarskoj, i radnik se upućuje u Hrvatsku na razdoblje dulje od 90 dana, tada za takvog upućenog radnika mora biti reguliran privremeni boravak u svrhu rada upućenog radnika, tj. U skladu s čl. 57.st.1.tč.8. i st.3. Zakona o strancima. Ako je pak upućenom radniku poslodavac iz trećih država, tada postoji obveza ishodaženja dozvole za boravak i rad u skladu sa čl. 110.tč.5.i 114. Zakona o strancima.

7. DOZVOLA ZA BORAVAK I RAD ZA SEZONSKE RADNIKE (RAD NA TEMELJU IZDANE DOZVOLE ZA BORAVAK I RAD ILI POTVRDE O PRIJAVI I POZITIVNOG MIŠLJENJA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE)

Državljaninu treće zemlje može se odobriti dozvola za boravak i rad kao sezonskom radniku ako ispunjava uvjete za izdavanje privremenog boravka i na temelju mišljenja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Iznimno od prethodno navedenog, u poljoprivredi, šumarstvu, ugostiteljstvu i turizmu do 90 dana, nije potrebna provedba testa tržišta rada i mišljenje područne službe odnosno ureda Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Sezonski radnik može raditi na temelju dozvole za boravak i rad za sezonski rad do 90 dana ili do šest mjeseci. Državljanin treće zemlje koji dolazi raditi kao sezonski radnik do 90 dana nije dužan ishoditi dozvolu boravka sukladno članku 168. Zakona o strancima. Dozvola za boravak i rad za sezonski rad može se odobriti sezonskom radniku ako:

- ima valjanu stranu putnu ispravu za vrijeme važenja dozvole za boravak i rad;
- ima valjani ugovor o radu;
- ima osiguran primjeren smještaj;
- ne predstavlja opasnost za javni poredak;
- nacionalnu sigurnost i javno zdravlje;
- nema zabranu ulaska u Republiku Hrvatsku i boravka u Republici Hrvatskoj ili izdano upozorenje u Shengenskom informacijskom sustavu u svrhu zabrane ulaska.

Sezonski radnik na temelju dozvole za boravak i rad za sezonski rad može raditi u Republici Hrvatskoj najdulje šest mjeseci godišnje nakon čega mora napustiti Republiku Hrvatsku.

Unutar roka od šest mjeseci godišnje sezonski radnik može jednom produljiti važenje dozvole za boravak i rad za sezonski rad kod istog ili drugog poslodavca. Zahtjev za produljenje dozvole za boravak i rad za sezonski rad podnosi se policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji najkasnije 15 dana prije isteka roka važenja navedene dozvole.

Ministarstvo putem policijske uprave odnosno policijske postaje dužno je rješenjem odlučiti o zahtjevu u roku od tri dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

8. IZDAVANJE DOZVOLE ZA BORAVAK I RAD EU PLAVE KARTE, RAD NA TEMELJU EU PLAVE KARTE, PRODULJENJE EU PLAVE KARTE

Zahtjev za izdavanje dozvole boravka i rada EU plave karte može podnijeti visokokvalificiran državljanin treće zemlje u diplomatskoj misiji odnosno konzularnom uredu Republike Hrvatske ili policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji prema mjestu boravka.

Zahtjev može podnijeti i poslodavac visokokvalificiranog državljanina treće zemlje u policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji prema sjedištu poslodavca ili mjestu rada državljanina treće zemlje.

Dozvola boravka i rada EU plava karta za državljanina treće zemlje koji je visokokvalificirani radnik istodobno je odobrenje za privremeni boravak i rad na području Republike Hrvatske.

Dozvola se izdaje se s rokom važenja do dvije godine.

Ako je ugovor o radu sklopljen za razdoblje manje od dvije godine, dozvola boravka i rada izdat će se za razdoblje trajanja ugovora o radu uvećano za dodatna tri mjeseca.

Dozvola boravka i rada može se odobriti državljaninu treće zemlje koji uz ispunjavanje uvjeta za privremeni boravak priloži

1. ugovor o radu za obavljanje visokokvalificiranih poslova za drugu osobu i pod njezinim vodstvom, u trajanju od najmanje godinu dana, koji je zaključen s trgovačkim društvom, podružnicom, predstavništvom, obrtnikom, obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvom, zadrugom, udrugom ili ustanovom, registriranim u Republici Hrvatskoj;
2. dokaz o visokom obrazovanju odnosno diplomu, potvrdu ili drugi dokaz o formalnoj kvalifikaciji koju je izdalo visoko učilište koje je priznato u matičnoj državi;
3. dokaz da ispunjava uvjete u skladu s posebnim propisima o stručnim kvalifikacijama za obavljanje regulirane profesije navedene u ugovoru u radu.

U priloženom ugovoru o radu mora biti naznačena i bruto godišnja plaća u iznosu koji ne smije biti manji od 1,5 prosječne bruto godišnje plaće prema službeno objavljenom podatku tijela državne uprave nadležnog za statistiku.

Dokaze o registraciji trgovačkog društva, podružnice, predstavništva, obrta, obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, zadruge, udruge ili ustanove registriranim u Republici Hrvatskoj policijska uprava odnosno policijska postaja pribavit će po službenoj dužnosti ili od poslodavca ili državljanina treće zemlje.

Državljanin treće zemlje kojem je izdana EU plava karta može raditi u Republici Hrvatskoj samo na onim poslovima za koje mu je izdana dozvola za boravak i rad i samo kod onog poslodavca za kojeg mu je izdana dozvola za boravak i rad i s kojim je zasnovao radni odnos.

Nositelja EU plave karte poslodavac može zaposliti samo na onim poslovima za koje mu je izdana dozvola za boravak i rad.

U slučaju prestanka ugovora o radu te prestanka postojanja drugih uvjeta na temelju kojih je izdana dozvola boravka i rada, poslodavac i nositelj EU plave karte dužni su o tome obavijestiti policijsku upravu odnosno policijsku postaju u roku od osam dana od dana nastanka okolnosti koje predstavljaju razlog za prestanak dozvole boravka i rada.

Zahtjev za produljenje EU plave karte podnosi se policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji prema mjestu boravišta nositelja EU plave karte najkasnije 30 dana prije isteka roka važeće dozvole.

Nositelj EU plave karte koji je podnio zahtjev za produljenje dozvole boravka i rada prije njezina isteka može ostati u Republici Hrvatskoj do izvršnosti odluke o zahtjevu.

9. DOZVOLA ZA BORAVAK I RAD ZA VOLONTERE I PRIPRAVNIKE (RAD NA TEMELJU IZDANE DOZVOLE ZA BORAVAK I RAD ILI POTVRDE O PRIJAVI RADA, BEZ PROVEDBE TESTA TRŽIŠTA RADA I POZITIVNOG MIŠLJENJA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE)

Na zahtjev državljanina treće zemlje, a koji u Republici Hrvatskoj namjerava obavljati poslove volontera na temelju programa međunarodne razmjene i suradnje volontera, a ako volontira izvan programa međunarodne razmjene, mora imati suglasnost tijela nadležnog za provođenje volonterskog programa, može se izdati dozvola za boravak i rad ako ispunjava uvjete za odobrenje privremenog boravka, i ako priloži:

1. sporazum sa subjektom domaćinom koji je registriran u Republici Hrvatskoj, a koji mora sadržavati:

- opis volonterskog programa; trajanje volonterstva;
 - uvjete provođenja i nadziranja volonterstva;
 - sate volonterstva;
 - resurse dostupne za pokriće troškova boravka i smještaja državljanina treće zemlje;
 - najmanji iznos džeparca tijekom boravka i osposobljavanje za rad s djecom i ranjivim skupinama kako je propisano propisom kojim se uređuje volonterstvo, i
2. dokaz da je subjekt domaćin u posjedu police osiguranja od odgovornosti prema trećim osobama osim ako dolazi u okviru Europske volonterske službe.

Dozvola za boravak i rad volonteru može se odobriti na rok važenja do godine dana, a iznimno se može produljiti na još 12 mjeseci, ako je isto odobreno EU programima za rad i volontiranje. Na zahtjev državljanina treće zemlje u svrhu pripravnništva kod subjekta domaćina na temelju Sporazuma o osposobljavanju iz članka 110. točke 24. Zakona o strancima, može se izdati dozvola za boravak i rad ako ispunjava uvjete iz članka 59. Zakona o strancima (uvjeti za privremeni boravak) i ako priloži:

1. sporazum o osposobljavanju sa subjektom domaćinom koji je registriran u Republici Hrvatskoj kojim se predviđa teoretsko i praktično osposobljavanje koji sadržava:
 - opis programa osposobljavanja, uključujući obrazovni cilj ili komponente učenja;
 - trajanje pripravnništva;
 - uvjete provođenja i nadzora pripravnništva;
 - sate pripravnništva i pravni odnos između pripravnika i subjekta domaćina, i
2. dokaz o stjecanju kvalifikacije razine visokog obrazovanja unutar dvije godine koje prethode danu podnošenja zahtjeva ili dokaz o trenutačnom studiranju s ciljem stjecanja kvalifikacije razine visokog obrazovanja.

Dozvola za boravak i rad izdaje se pripravniku s rokom važenja do šest mjeseci te se može produljiti najdulje još šest mjeseci, ako je to potrebno za završetak pripravnništva.

10. PREMJEŠTAJ UNUTAR DRUŠTVA (RAD NA TEMELJU IZDANE DOZVOLE ZA BORAVAK I RAD ILI POTVRDE O PRIJAVI RADA, BEZ PROVEDBE TESTA TRŽIŠTA RADA I POZITIVNOG MIŠLJENJA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE)

Državljanin treće zemlje koji se premješta unutar društva je osoba koja obavlja poslove rukovoditelja, stručnjaka ili pripravnika i ima ugovor o radu s trgovačkim društvom,

podružnicom ili predstavništvom koje ima poslovni nastan u trećoj zemlji koje ga privremeno premješta za profesionalne potrebe ili za potrebe osposobljavanja u trgovačko društvo, podružnicu ili predstavništvo s poslovnim nastanom u Republici Hrvatskoj koji pripada istom trgovačkom društvu ili povezanim društvima.

Osoba premještena unutar društva je:

1. rukovoditelj-osoba na vodećem položaju koja upravlja poslovanjem subjekta s poslovnim nastanom u Republici Hrvatskoj i koja se nalazi pod općim nadzorom ili prima smjernice od uprave ili dioničara trgovačkog društva ili osobe koja obnaša istovjetnu dužnost, a taj položaj obuhvaća:
 - upravljanje subjektom ili pojedinim njegovim dijelom;
 - nadzor i kontrolu rada drugog nadzornog, stručnog ili rukovodećeg osoblja;
 - ovlast za odlučivanje o pravima i obvezama iz radnog odnosa u vezi s osobljem;
2. stručnjak-osoba koja posjeduje kompetencije od ključne važnosti za područje djelovanja, tehnike ili rukovođenje subjekta s poslovnim nastanom u Republici Hrvatskoj. Pri procjeni kompetencije uzima se u obzir ne samo znanje specifično za subjekt s poslovnim nastanom već i ima li ta osoba posebnu stručnost koja se dokazuje stručnim kvalifikacijama, uključujući odgovarajuće stručno iskustvo za vrstu posla ili aktivnost koja zahtijeva specifično tehničko znanje, uključujući moguće članstvo u ovlaštenoj strukovnoj udruzi;
3. pripravnik-osoba koja posjeduje diplomu visokog učilišta, a koja je premještena u subjekt s poslovnim nastanom u Republici Hrvatskoj u svrhu karijernog razvoja ili kako bi sudjelovala u osposobljavanju u poslovnim tehnikama ili metodama i plaćena je za vrijeme tog premještaja.

Ministarstvo putem nadležne policijske uprave odnosno policijske postaje može izdati dozvolu za boravak i rad za premještaj unutar društva državljaninu treće zemlje kao osobi koja se premješta unutar društva koja ispunjava uvjete za stjecanje privremenog boravka iz članka 59. ovoga Zakona i ako:

1. subjekt s poslovnim nastanom u Republici Hrvatskoj i trgovačko društvo s poslovnim nastanom u trećoj zemlji pripadaju istom trgovačkom društvu ili povezanim društvima;
2. je rukovoditelj ili stručnjak zaposlen unutar istog trgovačkog društva ili skupine trgovačkih društava u neprekidnom razdoblju najmanje devet mjeseci neposredno

prije dana premještaja unutar društva odnosno u neprekidnom razdoblju najmanje šest mjeseci ako se radi o pripravniku;

3. priloži ugovor o radu i potvrdu o premještaju iz koje su vidljivi:
 - detalji o trajanju premještaja i lokacija jednog ili više subjekata;
 - dokaz da će u jednom ili više subjekata preuzeti funkciju rukovoditelja, stručnjaka ili pripravnika;
 - plaća, kao i ostali uvjeti zaposlenja koji su osigurani za vrijeme premještaja unutar društva i dokaz da će se po završetku premještaja unutar društva moći premjestiti natrag u trgovačko društvo, podružnicu ili predstavništvo koje ima poslovni nastan u trećoj zemlji,
 - iz priloženog ugovora o radu odnosno potvrde o premještaju mora biti vidljivo da ima zajamčene sljedeće uvjete rada:
 - a. propisano najduže trajanje radnog vremena i najkraće trajanje odmora;
 - b. najkraće trajanje plaćenoga godišnjeg odmora;
 - c. povećanu plaću za prekovremeni rad;
 - d. propisanu zaštitu zdravlja i sigurnost na radu;
 - e. propisanu zabranu diskriminacije;
 - f. propisane zaštitne mjere za rad trudnica, žena koje su nedavno rodile odnosno doje i maloljetnih radnika, a navedeni uvjeti rada jamče se na razini prava utvrđenih pravnim propisima Republike Hrvatske odnosno kolektivnim ugovorima čija je primjena na temelju posebnog propisa proširena na sve poslodavce i radnike na određenom području, grani ili djelatnosti;
4. rukovoditelj ili stručnjak ima potrebne stručne kvalifikacije i iskustvo potrebno za rad u subjektu s poslovnim nastanom u Republici Hrvatskoj u koji treba biti premješten, a pripravnik diplomu visokog učilišta;
5. plaća koju prima nije manja od plaće koju primaju zaposleni u Republici Hrvatskoj koji rade na usporedivim radnim mjestima u skladu s primjenjivim zakonima ili kolektivnim ugovorima;
6. glavna svrha osnivanja subjekta u Republici Hrvatskoj nije olakšavanje reguliranja boravka osoba premještenih unutar društva;
7. premještaj unutar društva za rukovoditelje i stručnjake nije duži od tri godine odnosno jedne godine za pripravnike.

U slučaju prestanka postojanja uvjeta na temelju kojih je izdana dozvola za boravak i rad za premještaj unutar društva, poslodavac i osoba premještena unutar društva dužni su obavijestiti policijsku upravu odnosno policijsku postaju u roku od 15 dana od dana nastupa tih okolnosti.

Najdulje trajanje premještaja za rukovoditelje i stručnjake je tri godine, a za pripravnike godina dana, nakon čega su dužni napustiti Republiku Hrvatsku, osim ako reguliraju boravak po drugoj osnovi.

Nakon isteka najduljeg trajanja premještaja, kako je prethodno navedeno, zahtjev za odobrenje nove dozvole za boravak i rad za osobu premještenu unutar društva može se podnijeti nakon isteka roka od šest mjeseci.

Državljanin treće zemlje koji se premješta na rad u više država članica Europskog gospodarskog prostora zahtjev za dozvolu za boravak i rad podnosi se policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji ako je trajanje premještaja u Republici Hrvatskoj dulje od trajanja premještaja u drugim državama članicama Europskog gospodarskog prostora.

Osoba premještena unutar društva na temelju odobrene dozvole za boravak i rad može raditi u svakom subjektu s poslovnim nastanom u Republici Hrvatskoj koji pripada trgovačkom društvu ili povezanim društvima u trećoj zemlji.

Osoba premještena unutar društva osim navedenih prava, ima i pravo na slobodu sindikalnog udruživanja i članstva u sindikatu ili u bilo kojoj strukovnoj organizaciji, kao i na prava i povlastice koje pružaju te organizacije, uključujući pravo na kolektivno pregovaranje i sklapanje kolektivnog ugovora.

Član obitelji osobe premještene unutar društva može regulirati privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji sukladno članku 57., stavku 1., točki 1. Zakona o strancima, a ostvaruje pravo na rad i samozapošljavanje sukladno odredbama Zakona o strancima.

Ministarstvo će, putem policijske uprave odnosno policijske postaje, rješavati zahtjev za odobrenje dozvole za boravak i rad osobe premještene unutar društva istodobno kada i zahtjev za odobrenje privremenog boravka u svrhu spajanja obitelji, ako su navedeni zahtjevi podneseni istodobno.

Republika Hrvatska, na zahtjev druge države članice Europskog gospodarskog prostora, bez odgađanja dopustit će ponovni ulazak osobi premještenoj unutar društva kojoj je u Republici Hrvatskoj odobrena dozvola za boravak i rad iz stavka 1. ovoga članka i članovima njezine obitelji ako joj je:

- u drugoj državi članici Europskog prostora prestao boravak koji joj je odobren na temelju mobilnosti;
- prestala važiti dozvola za boravak i rad u Republici Hrvatskoj, a osoba je u drugoj državi članici Europskog gospodarskog prostora boravila tijekom razdoblja mobilnosti.

Osobe premještene unutar društva ostvaruju prava sukladno propisima Republike Hrvatske te kolektivnim ugovorom koji obvezuje poslodavca, ako takav postoji.

11. OBAVLJANJE POSLOVA KLJUČNOG OSOBLJA U TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA, PODRUŽNICI ILI PREDSTAVNIŠTVU U REPUBLICI HRVATSKOJ (RAD NA TEMELJU IZDANE DOZVOLE ZA BORAVAK I RAD ILI POTVRDE O PRIJAVI RADA, BEZ PROVEDBE TESTA TRŽIŠTA RADA I POZITIVNOG MIŠLJENJA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE)

Državljaninom treće zemlje koji obavlja ključne poslove u trgovačkom društvu, podružnici ili predstavništvu stranog trgovačkog društva smatra se:

1. osoba koja u trgovačkom društvu, podružnici ili predstavništvu ima viši položaj, osoba koja upravlja poslovanjem, osoba koja se nalazi pod općim nadzorom ili rukovodstvom uprave ili dioničara odnosno članova trgovačkog društva te osoba koja obnaša neku istovjetnu dužnost uključujući:
 - upravljanje radom odjela ili pododjela društva;
 - praćenje i nadziranje rada drugih radnika, odnosno obavljanje nadzornih ili voditeljskih poslova;
 - ovlaštenje za odlučivanje o zapošljavanju i otpuštanju radnika odnosno davanje preporuka vezanih uz zapošljavanje, otpuštanje ili druge kadrovske poslove;
2. visokokvalificirana osoba koja radi u trgovačkom društvu, podružnici ili predstavništvu, koja posjeduje posebna stručna znanja i/ili ovlasti prijeko potrebne za pružanje usluga, služenje opremom za istraživanje, primjenu tehnika ili vođenje poslovanja trgovačkog društva, podružnice ili predstavništva.

Ključnom osoblju u trgovačkim društvima, podružnicama, i predstavništvima može se izdati dozvola za boravak i rad ako dostavi ugovor o radu i dokaz o stečenoj obrazovnoj kvalifikaciji, i ako dokaže da:

1. vrijednost temeljnog kapitala trgovačkog društva odnosno imovina komanditnog ili javnog trgovačkog društva prelazi iznos od € 26.544,56;

2. su u trgovačkom društvu, podružnici ili predstavništvu stranog trgovačkog društva zaposlena na neodređeno i puno radno vrijeme najmanje tri hrvatska državljana na poslovima različitim od poslova prokurista, člana uprave ili nadzornog odbora, a čija brutoplaća iznosi najmanje visinu prosječne bruto isplaćene plaće u Republici Hrvatskoj u protekloj godini prema službeno objavljenom podatku tijela državne uprave nadležnog za statistiku;
3. njegova brutoplaća iznosi najmanje 1,5 prosječne bruto isplaćene plaće u Republici Hrvatskoj u protekloj godini prema službeno objavljenom podatku tijela državne uprave nadležnog za statistiku.

Ako više državljana trećih zemalja obavlja ključne poslove za istog poslodavca, dozvola za boravak i rad može se izdati ako:

1. vrijednost temeljnog kapitala trgovačkog društva odnosno imovina komanditnog ili javnog trgovačkog društva prelazi iznos od € 26.544,56;
2. je na svakog zaposlenog državljanina treće zemlje zaposleno najmanje tri hrvatska državljana na neodređeno i puno radno vrijeme na poslovima različitim od poslova prokurista, člana uprave ili nadzornog odbora, a čija brutoplaća iznosi najmanje visinu prosječne bruto isplaćene plaće u Republici Hrvatskoj u protekloj godini prema službeno objavljenom podatku tijela državne uprave nadležnog za statistiku;
3. njihova brutoplaća iznosi najmanje 1,5 prosječne bruto isplaćene plaće u Republici Hrvatskoj u protekloj godini prema službeno objavljenom podatku tijela državne uprave nadležnog za statistiku.

12. SAMOZAPOŠLJAVANJE DRŽAVLJANA TREĆE ZEMLJE (RAD NA TEMELJU IZDANE DOZVOLE ZA BORAVAK I RAD ILI POTVRDE O PRIJAVI RADA, BEZ PROVEDBE TESTA TRŽIŠTA RADA I POZITIVNOG MIŠLJENJA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE)

Državljaninu treće zemlje koji se samozapošljava u trgovačkom društvu ili obrtu u kojem je jedini vlasnik, dozvola za boravak i rad može se izdati ako dostavi ugovor o radu i dokaz o stečenoj obrazovnoj kvalifikaciji i ako:

1. je u osnivanje trgovačkog društva ili obrta uložio najmanje € 26.544,56;
2. su na neodređeno i puno radno vrijeme zaposlena najmanje tri hrvatska državljana, a čija brutoplaća iznosi najmanje visinu prosječne bruto isplaćene plaće u Republici

Hrvatskoj u protekloj godini prema službeno objavljenom podatku tijela državne uprave nadležnog za statistiku;

3. njegova mjesečna brutoplaća iznosi najmanje 1,5 prosječne mjesečne bruto isplaćene plaće u Republici Hrvatskoj prema posljednjem službeno objavljenom podatku tijela državne uprave nadležnog za statistiku, dok državljanin treće zemlje koji se samozapošljava u vlastitom obrtu mora dokazati da iznos ostvaren dohotkom od samostalne djelatnosti iznosi najmanje 1,5 prosječne mjesečne neto isplaćene plaće u Republici Hrvatskoj prema posljednjem službeno objavljenom podatku tijela državne uprave nadležnog za statistiku.

13. DOZVOLA ZA BORAVAK I RAD ZA PROVOĐENJE STRATEŠKIH INVESTICIJSKIH PROJEKATA (RAD NA TEMELJU IZDANE DOZVOLE ZA BORAVAK I RAD ILI POTVRDE O PRIJAVI RADA, BEZ PROVEDBE TESTA TRŽIŠTA RADA I POZITIVNOG MIŠLJENJA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE)

Državljaninu treće zemlje koji dolazi radi provođenja strateških investicijskih projekata ili je nositelj poticajnih mjera sukladno propisima kojima se uređuje područje zdravstva može se izdati dozvola za boravak i rad ako ispunjava uvjete za odobrenje privremenog boravka i ako:

1. u trgovačkom društvu obavlja ključne poslove u trgovačkim društvima, podružnici, ili predstavništvu u Republici Hrvatskoj ili u tom trgovačkom društvu ima vlasnički udio od najmanje 51%, a trgovačko društvo je nositelj poticajnih mjera sukladno propisu o poticanju ulaganja ili provodi strateške investicijske projekte sukladno propisu o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske;
2. u Republici Hrvatskoj obavlja poslove ili provodi projekte na temelju međunarodnih ugovora o stručno-tehničkoj pomoći, koje je Republika Hrvatska sklopila s međunarodnom organizacijom.

O zahtjevu za izdavanje dozvole za boravak i rad državljaninu treće zemlje iz ovoga članka Ministarstvo, putem policijske uprave odnosno policijske postaje, dužno je odlučiti u roku od petnaest dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

14. DIGITALNI NOMADI

Zakon o strancima uvodi pojam digitalnog nomada kao državljanina treće zemlje koji je zaposlen ili obavlja poslove putem komunikacijske tehnologije za tvrtku ili vlastitu tvrtku koja

nije registrirana u RH i ne obavlja poslove ili pruža usluge poslodavcima na području Republike Hrvatske. Sukladno Zakonu o strancima, digitalni nomad može biti radnik s ugovorom o radu s poslodavcem koji ima sjedište u drugoj državi, a koji radi na daljinu, ali i samozaposlena osoba. Strancu koji ispunjava uvjete da bi se smatrao digitalnim nomadom, odobrava se privremeni boravak na području RH, a to znači da takva osoba na području Republike Hrvatske može boraviti do jedne godine, a ne najviše 90 dana, koliko bi inače navedeni stranac smio boraviti na području RH, da nije riječ o toj kategoriji osoba.